

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะซึมเศร้า ความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติ และความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 324 คน เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2552 – 31 มกราคม 2553 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 คะแนนภาวะซึมเศร้า และคะแนนความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับภาวะซึมเศร้า

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้า

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.2 มีอายุระหว่าง 12 - 16 ปี อายุเฉลี่ย 13.8 ปี ($SD = .90$) ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 40.1 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 31.8 ร้อยละ 65.4 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 - 3.00 ส่วนที่เหลือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.00 - 4.00 และต่ำกว่า 2.50 คิดเป็นร้อยละ 23.8 และ 10.8 ตามลำดับ สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.9 รองลงมาคือ หย่าร้าง ร้อยละ 16.4 และแยกกันอยู่แต่ยังไปมาหาสู่กัน ร้อยละ 11.1 อาชีพของบิดาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 74.4 ส่วนที่เหลือมีอาชีพเกษตรกรอื่น ๆ รับราชการ ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 11.1, 4.6, 4, 3.1 และ 2.8 ตามลำดับ ส่วนอาชีพของมารดาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเช่นกัน ร้อยละ 71.9 ส่วนที่เหลือมีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย อื่น ๆ ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ ร้อยละ 12.3, 7.7, 4.9, 1.9 และ 1.2 ตามลำดับ ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดามารดาจริง ร้อยละ 58 รองลงมาคือ อาศัยอยู่กับญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 21.6 และอาศัยอยู่กับมารดาจริง บิดาเลี้ยง ร้อยละ 7.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก ร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็นบุตรคนที่ 2 และ 3 ร้อยละ 38.3 และ 11.1 ตามลำดับ สัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว และสัมพันธภาพกับเพื่อนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 53.7 และ 55.6 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n= 324)

ลักษณะทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ		179	55.2
ชาย		145	44.8
อายุ (ปี)	Mean = 13.8 SD = .90	Min-Max=12-16	
12		14	4.3
13		118	36.4
14		108	33.3
15		79	24.4
16		5	1.5
การศึกษา			
มัธยมศึกษาปีที่ 1		130	40.1
มัธยมศึกษาปีที่ 2		103	31.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3		91	28.1
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
ต่ำกว่า 2.50		35	10.8
2.50-3.00		212	65.4
3.00-4.00		77	23.8
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน		207	63.9
หย่าร้าง		53	16.4
แยกกันอยู่แต่ยังไปมาหาสู่กัน		36	11.1
บิดาเสียชีวิต		17	5.2
มารดาเสียชีวิต		7	2.2
อื่น ๆ		4	1.2
อาชีพของบิดา			
รับจ้าง		241	74.4
เกษตรกร		36	11.1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	10	3.1
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	4.0
ธุรกิจส่วนตัว	9	2.8
อื่น ๆ	15	4.6
อาชีพของมารดา		
รับจ้าง	233	71.9
เกษตรกร	40	12.3
ค้าขาย	25	7.7
ธุรกิจส่วนตัว	25	7.7
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	1.2
อื่น ๆ	16	4.9
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ		
บิดา มารดาจริง	188	58.0
ปู่ ย่า ตา ยาย	70	21.6
มารดาจริง บิดาเลี้ยง	24	7.4
บิดาจริง มารดาเลี้ยง	11	3.4
เป็นบุตรลำดับที่		
1	145	44.8
2	124	38.3
3	36	11.1
4	10	3.1
5	8	2.5
6	1	0.3
สัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัว		
ดีมาก	95	29.3
ดี	174	53.7
ปานกลาง	51	15.7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดี	4	1.2
สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน		
ดีมาก	89	27.5
ดี	180	55.6
ปานกลาง	55	17.0

ตอนที่ 2 คะแนนภาวะซึมเศร้า และคะแนนความสามารถในการยับยั้งพฤติกรรมผิดปกติของกลุ่มตัวอย่าง

1. ภาวะซึมเศร้า (Depression) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีคะแนนภาวะซึมเศร้าเฉลี่ย 17.28 (SD = 5.73) โดยพบว่าผู้มีภาวะซึมเศร้า (คะแนน CDI > 11) จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 มีภาวะซึมเศร้าเล็กน้อย 77 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีภาวะซึมเศร้าปานกลาง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และมีภาวะซึมเศร้ารุนแรง 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภาวะซึมเศร้า (คะแนน CDI < 11) จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 (รายละเอียดดังตารางที่ 2) และจากตารางที่ 1 ในภาคผนวก ก แสดงถึงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแบบประเมินภาวะซึมเศร้า ซึ่งค่าคะแนนรายข้อมากกว่าร้อยละ 50 อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับดังนี้ รู้สึกว่าไม่ชอบตนเอง (60.2%), รู้สึกไม่สนุกเวลาอยู่ที่โรงเรียน (57.7%), นอนไม่หลับ (52.5%) และรู้สึกว่าทำอะไรได้ไม่ดีเท่ากับคนอื่น/ รู้สึกว่าไม่มีใครรัก (50.6%)

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับคะแนนภาวะซึมเศร้า

ระดับของภาวะซึมเศร้า	จำนวน (n=324)	ร้อยละ	$\bar{X}$	SD
ไม่มีภาวะซึมเศร้า	190	58.6	6.4	2.5
(rang-1-11, $\bar{X}$ = 6.42, SD=2.53)				

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ระดับของภาวะซึมเศร้า	จำนวน (n=324)	ร้อยละ	$\bar{X}$	SD
ภาวะซึมเศร้า (12-54 คะแนน)				
เล็กน้อย	77	23.8	13.0	1.0
ปานกลาง	18	5.6	17.3	1.0
รุนแรง	39	12.0	25.5	2.4
(rang=12-30, $\bar{X}$ = 17.28, SD= 5.73)				

2. คะแนนความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีคะแนนความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติ เท่ากับ 3.4 (SD= 0.95) โดยจัดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เมื่อแยกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพ (Relationship) เท่ากับ 3.99 (SD= 1.09) ด้านการเป็นผู้ริเริ่ม (Initiative) เท่ากับ 3.77 (SD= 1.14) ด้านการมีศีลธรรมและจริยธรรม (Morality) เท่ากับ 3.67 (SD= 1.16) ทั้งสามด้านมีระดับความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติสูง ส่วนด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขัน (Creativity and Humor) เท่ากับ 3.36 (SD= 1.31) ด้านความสามารถในการฟื้นฟูพลังโดยทั่วไป เท่ากับ 3.4 (SD= 0.99) มีระดับความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติปานกลางค่อนข้างสูง ที่เหลือคือด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (Insight) เท่ากับ 3.15 (SD= 1.32) มีระดับความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติปานกลาง และด้านการเป็นอิสระ (Independence) เท่ากับ 2.35 (SD= 1.30) มีระดับความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติต่ำ (รายละเอียดดังตารางที่ 3) และจากตารางที่ 2 ในภาคผนวก ก แสดงถึงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแบบประเมินความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติรายด้าน ซึ่งด้านสัมพันธภาพ (Relationship) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงพบว่า ข้อคะแนนรายข้อตามแบบประเมินมีระดับคะแนนตามลำดับ (ตรงที่สุด, ตรง, ตรงและไม่ตรงพอๆกัน, ไม่ตรง, ไม่ตรงเลย) ดังนี้ นักเรียนมักจะห่วงใยไปกับปัญหาของคนอื่น (16.7, 37.7, 33.0, 8.6, 4.0), นักเรียนหัวนโหลไปตามคำนิทหาว่าร้ายของคนอื่น (13.3, 20.4, 34.6, 22.2, 9.6), เมื่อผู้ใหญ่ทำให้นักเรียนรู้สึกกลัว นักเรียนไม่รู้จะทำอย่างไรดี (6.2, 21.3, 48.8, 19.4, 4.3) และด้านการเป็นอิสระ (Independence) มีระดับความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติต่ำพบว่า ข้อคะแนนรายข้อตามแบบประเมินมีระดับคะแนนตามลำดับ (ตรงที่สุด, ตรง, ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน, ไม่ตรง, ไม่ตรงเลย) ดังนี้ นักเรียนเดือดร้อนใจเมื่อคนที่นักเรียนรักทำตัวไม่สมเหตุสมผล (19.1, 15.7, 24.4, 26.9,

13.9), นักเรียนไม่จมอยู่กับปัญหาครอบครัว และสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยไม่มีปัญหา (6.8, 12.3, 39.8, 31.8, 9.3), เมื่อคนในครอบครัวทะเลาะหรือทำร้ายกัน นักเรียนจะเลียงไปที่อื่น (21.3, 20.7, 33.6, 17.9, 6.5)

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ตามความสามารถในการ ยืนหยัดเผชิญวิกฤติ รายด้าน และ โดยรวม

ความสามารถในการยืนหยัดเผชิญวิกฤติ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านสัมพันธภาพ	3.99	1.01	สูง
ด้านการเป็นผู้ริเริ่ม	3.77	1.14	สูง
ด้านการมีศีลธรรมจริยธรรม	3.67	1.16	สูง
ด้านความสามารถในการฟื้นหลังโดยทั่วไป	3.40	0.99	ปานกลางค่อนข้างสูง
ด้านความสามารถในการยืนหยัดเผชิญวิกฤติโดยรวม	3.4	0.95	ปานกลางค่อนข้างสูง
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขัน	3.36	1.31	ปานกลางค่อนข้างสูง
ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	3.15	1.32	ปานกลาง
ด้านการเป็นอิสระ	2.35	1.30	ต่ำ

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับภาวะซึมเศร้า

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับภาวะซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างใน ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางลบ กับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.154, p < .01$) และ ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ ทางลบกับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.121, p < .05$) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ระหว่างข้อมูลพื้นฐาน กับภาวะซึมเศร้า

ข้อมูลส่วนบุคคล	ภาวะซึมเศร้า
เพศ	-.104
อายุ	-.154**
ระดับการศึกษา	-.121*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-.008
ลำดับการเกิด	-.044
สถานภาพสมรสบิดามารดา	.057
อาชีพของบิดามารดา	-.027
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	-.076
สัมพันธภาพกับเพื่อน	.000
สัมพันธภาพกับบิดามารดา	-.081
สัมพันธภาพกับครอบครัว	.085

* $p < .05$

* $p < .01$

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้า

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าได้แก่ อายุ และระดับการศึกษามาเป็นตัวแปรควบคุมในการหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้าโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ Partial Correlation พบว่าความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.32, p < .001$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะซึมเศร้าสูง มีความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติต่ำ ในทางกลับกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะซึมเศร้าต่ำ หรือไม่มีภาวะซึมเศร้า มีความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติสูง

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติรายด้าน กับภาวะซึมเศร้า โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ Partial Correlation พบว่า ความสามารถในการเผชิญวิกฤติ

ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านสัมพันธภาพ ด้านการเป็นผู้ริเริ่ม ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และ
 อารมณ์ขัน ด้านการมีศีลธรรมจริยธรรม และด้านความสามารถในการฟื้นฟูพลังทั่วไป มีความสัมพันธ์
 ทางลบกับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.24, p < .001, r = -.21, p < .001, r = -.17, p < .01,$
 $r = -.28, p < .001, r = -.27, p < .001, r = -.22, p < .001$ ตามลำดับ) ส่วนด้านการเป็นอิสระ ไม่มีความสัมพันธ์
 กับภาวะซึมเศร้าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Partial Correlation ระหว่างความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
 ภาวะวิกฤติ กับภาวะซึมเศร้า

ความสามารถในการฟื้นฟูพลังภาวะวิกฤติ	ภาวะซึมเศร้า	p- value
โดยรวม	-.32**	.001
แยกตามรายด้าน		
การตระหนักรู้ในตนเอง	-.24**	.001
การเป็นอิสระ	-.08	.157
สัมพันธภาพ	-.21**	.001
การเป็นผู้ริเริ่ม	-.17**	.01
การมีความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขัน	-.28**	.001
การมีศีลธรรมจริยธรรม	-.27**	.001
ความสามารถในการฟื้นฟูพลังโดยทั่วไป	-.22**	.001